

Til beslutningsforslag nr. B 45. Betænkning afgivet af Forsvarsudvalget den 10. januar 2002

Betænkning

over

Forslag til folketingsbeslutning om dansk militær deltagelse i en international sikkerhedsstyrke i Afghanistan

[af udenrigsministeren (Per Stig Møller)]

1. Udvalgsarbejdet

Beslutningsforslaget blev fremsat den 8. januar 2002 og var til 1. behandling den 9. januar 2002. Beslutningsforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Forsvarsudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet beslutningsforslaget i 2 møder.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 21 spørgsmål til udenrigsministeren og 9 spørgsmål til forsvarsministeren til skriftlig besvarelse, som disse har besvaret. 2 af udvalgets spørgsmål til udenrigsministeren og 2 af udvalgets spørgsmål til forsvarsministeren samt disses svar herpå er optrykt som bilag 2 til betænkningen.

2. Indstillinger og politiske bemærkninger

Udvalget indstiller beslutningsforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et mindretal (EL) fremhæver, at partiet stemte imod, da Folketinget i december 2001 besluttede at stille danske styrker til rådighed for den USA-ledede krigsindsats i Afghanistan, jf. beslutningsforslag nr. B 37 om dansk militær deltagelse i den internationale indsats mod terrornetværk i Afghanistan. Denne modstand fastholder Enhedslisten.

Selv om partiet langt fra kender sandheden om formål med og konsekvenser af den USA-ledede

krig, så står det klart, at den har haft store menneskelige omkostninger. Mange uskyldige civile afghanere er blevet dræbt eller lemlæstet af fejlbombninger eller andre krigshandlinger, og endnu flere lider under den hungersnød, som krigen har forstærket.

Til gengæld støtter Enhedslisten det foreliggende forslag til folketingsbeslutning, som omhandler et dansk bidrag til den internationale sikkerhedsstyrke, der indsættes på grundlag af et klart FN-mandat med henblik på at bidrage til at skabe forudsætningerne for, at den afghanske befolkning, mænd og kvinder, kan blive herre i eget hus. Bidraget fra Danmark består af 50 mand til minerydningsopgaver i forbindelse med den internationale sikkerhedsstyrkes opgaver.

Det er Enhedslistens opfattelse, at enhver mine, der bliver ryddet, og enhver ueksploderet amerikansk klyngebombe, som bliver fjernet, vil gøre livet lettere for den humanitære indsats, som mere end nogen sinde er nødvendig i Afghanistan, og dermed også for den almindelige afghanske befolkning.

Som grundlag for sin tilslutning til beslutningsforslaget har Enhedslisten herudover for det første noteret, at den internationale sikkerhedsstyrke (ISAF), som Danmark skal deltage i med minerydningskapacitet, intet har at gøre med den USA-ledede krigskoalition. Det fremgår bl.a. af den militærtekniske aftale, som er indgået mellem ISAF og den midlertidige afghanske overgangsadministration, hvori det i 4h

hedder: »The ISAF is not part of the Coalition Forces.« Det samme fremgår af regeringens svar på spørgsmål 4, 6, 10, 11 og 30, hvori det bl.a. hedder: »Den internationale sikkerhedsstyrke vil have til formål at støtte de afghanske myndigheder med at opretholde sikkerheden i Kabul og omkringliggende områder. Sikkerhedsstyrken har ikke til formål at bekæmpe Al-Qaida og Taliban.«

For det andet har partiet noteret, at den internationale sikkerhedsstyrkes funktionsområde klart er afgrænset til de områder, hvor den midlertidige afghanske administration har kontrol (i første omgang Kabul og omegn). Det fremgår af regeringens svar på spørgsmål 7, hvor det bl.a. hedder: »I Bonnaftalen (annex I) af 5. december 2001 har de afghanske parter fastlagt, at sikkerhedsstyrkens virkeområde om nødvendigt gradvis vil kunne udvides til at omfatte andre områder i Afghanistan. Dette kan blive aktuelt i takt med, at den midlertidige regering gradvis bliver i stand til at håndhæve sin autoritet i hele Afghanistan.«

Dette betyder, at den internationale sikkerhedsstyrke ikke skal bidrage til den amerikansk ledede krigsførelse. Men det betyder også, at sikkerhedsstyrken ikke skal tage aktiv del i en eller flere eventuelle afghanske borgerkrige, men alene sikre de områder, hvor den midlertidige afghanske overgangsadministration har eller får magten.

I den forbindelse afviser Enhedslisten regeringens påstand om, at det er den amerikansk ledede militærindsats, der har skabt forudsætningen for den nuværende situation, hvor en international sikkerhedsstyrke på et klart FN-mandat kan indsættes. Ud over, at denne holdning undlader

at tage højde for alle de uskyldige civile ofre, som også er et resultat af den amerikansk ledede krigsindsats, så bygger regeringens opfattelse på, at kun en udenlandsk militær invasion ville kunne fjerne det reaktionære Talibandiktatur. Denne opfattelse deler Enhedslisten ikke, og partiet støtter fortsat folkelige mobiliseringer som det vigtigste redskab til at vælte diktatoriske regimer og sikre demokrati, menneskerettigheder og social udvikling.

Afslutningsvis vil Enhedslisten gøre opmærksom på følgende vedrørende den procedure, der er anvendt ved behandlingen af det foreliggende beslutningsforslag: Enhedslisten har gentagne gange taget afstand fra den ulykkelige udvikling, som betyder, at de procedurer, som netop er skabt for at sikre en seriøs og grundig debat i Folketinget, sættes ud af kraft lige præcis, når det handler om at sende danske soldater ud på opgaver, hvor de risikerer at blive slået ihjel.

Netop fordi Enhedslisten har kritiseret dette hastværk så skarpt (senest i december 2001), vil partiet anerkende, at der denne gang har været lidt bedre tid. Faktisk har der været næsten to døgn fra førstebehandlingen i Folketingssalen til den endelige vedtagelse. Man kan selvfølgelig synes, at det er en meget hurtig behandling, men det er dog lidt bedre end tidligere.

Tjóðveldisflokkurin og Inuit Ataqatigiit var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

Kim Andersen (V) Søren Gade (V) nfm. Ulrik Kragh (V) Jens Hald Madsen (V)

Peter Skaarup (DF) Søren Krarup (DF) Helge Adam Møller (KF) fmd. Kaj Ikast (KF)

Jann Sjursen (KRF) Bjarne Laustsen (S) Per Kaalund (S) Poul Andersen (S)

Poul Qvist Jørgensen (S) Villy Søvnald (SF) Morten Helveg Petersen (RV)

Søren Søndergaard (EL) Lars-Emil Johansen (SIU)

Tjóðveldisflokkurin og Inuit Ataqatigiit havde ikke medlemmer i udvalget.

Bet. o. f. t. beslutn. vedr. en international sikkerhedsstyrke i Afghanistan

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	57*	Enhedslisten (EL)	4
Socialdemokratiet (S)	52	Kristeligt Folkeparti (KRF)	4
Dansk Folkeparti (DF)	22	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	16	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	12	Siumut (SIU)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9		

* Heraf 1 medlem valgt på Færøerne

Oversigt over bilag vedrørende B 45

Bilagsnr.	Titel
1	Henvisning til Forsvarsudvalget samt åbning for spørgsmål
2	Tidsplan for Forsvarsudvalgets behandling af B 45
3	Forslag til folketingsbeslutning om dansk militær deltagelse i en international sikkerhedsstyrke i Afghanistan
4	Spm. 1 om mineryddergruppens aktiviteter i Afghanistan, til forsvarsministeren, kopi til udenrigsministeren
5	Spm. 2 om uddannelse af herboende afghanere i minerydning, til udenrigsministeren, kopi til forsvarsministeren Spm. 3 om uddannelse af lokale afghanere i minerydning, til udenrigsministeren, kopi til forsvarsministeren
6	Spm. 4 om koordinationen mellem den amerikansk ledede indsats og den internationale sikkerhedsstyrke, til forsvarsministeren, kopi til udenrigsministeren Spm. 5 om størrelsen af Danmarks minerydningskapacitet, til forsvarsministeren, kopi til udenrigsministeren Spm. 6 om militært teknisk aftale, til forsvarsministeren, kopi til udenrigsministeren
7	Spm. 7 om minerydderdelegationens eventuelle indsættelse i andre områder af Afghanistan, til udenrigsministeren, kopi til forsvarsministeren Spm. 8 om teksten i FN-resolution 1386, til udenrigsministeren, kopi til forsvarsministeren Spm. 9 om større minerydningsprojekt, til udenrigsministeren, kopi til forsvarsministeren Spm. 10 om yderligere militære styrker i Afghanistan, til udenrigsministeren, kopi til forsvarsministeren Spm. 11 om risiko for danske soldater, til udenrigsministeren, kopi til forsvarsministeren Spm. 12 om beslutningen i beslutningsforslag nr. B 37, til udenrigsministeren, kopi til forsvarsministeren Spm. 13 om humanitær bistand, til udenrigsministeren, kopi til forsvarsministeren Spm. 14 om USA's plan om permanent militær tilstedeværelse i Afghanistan, til udenrigsministeren, kopi til forsvarsministeren Spm. 15 om fortsat amerikansk militær tilstedeværelse i Afghanistan, til udenrigsministeren, kopi til forsvarsministeren

Bilagsnr.	Titel
8	Spm. 16 om civile tab, til udenrigsministeren, kopi til forsvarsministeren Spm. 17 om humanitær bistand, til udenrigsministeren kopi til forsvarsministeren Spm. 18 om oprydning af ammunition m.v., til udenrigsministeren, kopi til forsvarsministeren Spm. 19 om Ruslands oprydning i Afghanistan, til udenrigsministeren, kopi til forsvarsministeren Spm. 20 om parlamentarisk godkendelse, til udenrigsministeren, kopi til forsvarsministeren Spm. 21 om Bonnaftalen, til udenrigsministeren, kopi til forsvarsministeren Spm. 22 om den generelle situation i Afghanistan, til udenrigsministeren, kopi til forsvarsministeren Spm. 23 om løsladelse af folk fra Talibanregimet, til udenrigsministeren, kopi til forsvarsministeren
9	Godkendt tidsplan for udvalgets behandling af B 45
10	Svar på spm. 1 om mineryddergruppens aktiviteter i Afghanistan, fra forsvarsministeren
11	Svar på spm. 4 om koordinationen mellem den amerikansk ledede indsats og den internationale sikkerhedsstyrke, fra forsvarsministeren Svar på spm. 5 om størrelsen af Danmarks minerydningskapacitet, fra forsvarsministeren Svar på spm. 6 om militærteknisk aftale, fra forsvarsministeren
12	Svar på spm. 2 om uddannelse af herboende afghanere i minerydning, fra udenrigsministeren Svar på spm. 3 om uddannelse af lokale afghanere i minerydning, fra udenrigsministeren Svar på spm. 7 om minerydderdelegationens eventuelle indsættelse i andre områder af Afghanistan, fra udenrigsministeren Svar på spm. 8 om teksten i FN-resolution 1386, fra udenrigsministeren Svar på spm. 9 om større minerydningsprojekt, fra udenrigsministeren Svar på spm. 10 om yderligere militære styrker i Afghanistan, fra udenrigsministeren Svar på spm. 11 om risiko for danske soldater, fra udenrigsministeren Svar på spm. 12 om beslutningen i beslutningsforslag nr. B 37, fra udenrigsministeren Svar på spm. 13 om humanitær bistand, fra udenrigsministeren Svar på spm. 14 om USA's plan om permanent militær tilstedeværelse i Afghanistan, fra udenrigsministeren Svar på spm. 15 om fortsat amerikansk militær tilstedeværelse i Afghanistan, fra udenrigsministeren Svar på spm. 16 om civile tab, fra udenrigsministeren Svar på spm. 17 om humanitær bistand, fra udenrigsministeren Svar på spm. 18 om oprydning af ammunition m.v., fra udenrigsministeren Svar på spm. 19 om Ruslands oprydning i Afghanistan, fra udenrigsministeren Svar på spm. 20 om parlamentarisk godkendelse, fra udenrigsministeren Svar på spm. 21 om Bonnaftalen, fra udenrigsministeren Svar på spm. 22 om den generelle situation i Afghanistan, fra udenrigsministeren Svar på spm. 23 om løsladelse af folk fra Talibanregimet, fra udenrigsministeren
13	Spm. 24 om initiativ til, at herboende afghanske flygtninge uddannes i minerydning, til udenrigsministeren, kopi til forsvarsministeren
14	Spm. 25 om amerikansk bevilling til Talibanregimet, til udenrigsministeren, kopi til forsvarsministeren

Bilagsnr.	Titel
15	Spm. 26 om placering af amerikanske miner, til forsvarsministeren, kopi til udenrigsministeren Spm. 27 om placering af russiske minefelter, til forsvarsministeren, kopi til udenrigsministeren Spm. 28 om den militærtekniske aftale, til forsvarsministeren, kopi til udenrigsministeren Spm. 29 om koordination mellem den internationale styrke og den amerikansk ledede indsats, til forsvarsministeren, kopi til udenrigsministeren Spm. 30 om den internationale styrkes støtte til den amerikansk ledede indsats, til forsvarsministeren, kopi til udenrigsministeren
16	1. udkast til betænkning over B 45
17	Svar på spm. 26 om placering af amerikanske miner, fra forsvarsministeren Svar på spm. 27 om placering af russiske minefelter, fra forsvarsministeren Svar på spm. 28 om den militærtekniske aftale, fra forsvarsministeren Svar på spm. 29 om koordination mellem den internationale styrke og den amerikansk ledede indsats, fra forsvarsministeren Svar på spm. 30 om den internationale styrkes støtte til den amerikansk ledede indsats, fra forsvarsministeren
18	Svar på spm. 24 om initiativ til, at herboende afghanske flygtninge uddannes i mine-rydning, fra udenrigsministeren Svar på spm. 25 om amerikansk bevilling til Talibanregimet, fra udenrigsministeren

Bilag 2

Nogle af udvalgets spørgsmål til udenrigsministeren og forsvarsministeren samt disses svar herpå

Spørgsmålene er optrykt efter ønske fra Enhedslisten.

Spørgsmål nr. 1

Ministeren anmodes om at oplyse, om det også vil indgå i den danske mineryddergruppes aktiviteter at demontere ueksploderede amerikanske klyngebomber mv.

Svar

Opgaven for det danske EOD-hold i Afghanistan er at rydde miner og ammunition for den internationale sikkerhedsstyrke (ISAF). Det er det, EOD holdet er sammensat til inden for rammerne af den samlede styrke og det givne mandat.

Den internationale sikkerhedsstyrke vil have til formål at støtte de afghanske myndigheder med at opretholde sikkerheden i Kabul og omkringliggende områder.

Konkret skal styrken bl.a. bistå afghanerne i at skabe et sikkerhedsarrangement omkring politiske institutioner og andre nøglefaciliteter i Kabul. Endvidere kan styrken få til opgave at bistå i forberedelserne af en ny afghansk sikkerhedsstyrke.

Det forventes derfor, at den internationale sikkerhedsstyrke vil iværksætte rydning af ammunition og miner inklusive eventuelle ueksploderede klyngebomber ved hjælp af styrkens EOD- og minerydningskapaciteter, herunder det danske EOD-hold, i det omfang det findes nødvendigt af hensyn til løsning af styrkens opgave.

Spørgsmål nr. 4

Ifølge bemærkningerne til B 45 er den amerikanske ledede militære indsats og indsættelsen af den internationale sikkerhedsstyrke »to separate, men indbyrdes koordinerede operationer«. Ministeren bedes redegøre nærmere for, hvori koordinationen består, og hvilke grænser der er for denne koordination.

Svar

Den igangværende amerikansk ledede militære indsats i Afghanistan har til formål at nedkæmpe Al-Qaida og Talibanstyrker i Afghanistan samt i bred forstand at etablere et sikkert miljø for den afghanske overgangsadministration og den humanitære indsats. Den internationale sikkerhedsstyrke skal bistå den afghanske overgangsadministration med at opretholde sikre rammer for administrationens og FN-personalets aktiviteter i Kabul og omkringliggende områder.

I henhold til den militærtekniske aftale indgået mellem den internationale sikkerhedsstyrke og overgangsregeringen i Afghanistan er den internationale sikkerhedsstyrke ikke en del af den amerikansk ledede internationale koalition, men der vil i sagens natur være en koordination mellem de to operationer.

De eksakte kommandoforhold for den internationale sikkerhedsstyrke er endnu ikke endeligt afklaret, men den militære kommando over sikkerhedsstyrken vil indledningsvis påhvile Storbritannien. For at sikre sammenhæng mellem de to operationer vil Storbritannien koordinere tæt med USA («Central Command»).

Spørgsmål nr. 10

Er regeringen enig i, at der ikke er behov for yderligere militære styrker i Afghanistan, eftersom der kun er mindre lommer tilbage af Al-Qaida-netværket?

Svar

Bekæmpelsen af Al-Qaida-netværket og Taliban varetages af den amerikanskledede militære operation. Det danske styrkebidrag til den britiskledede internationale sikkerhedsstyrke har ikke til formål at bekæmpe Al-Qaida og Taliban. Sikkerhedsstyrken har til formål støtte de afghanske myndigheder med at opretholde sikkerheden i Kabul og omkringliggende områder.

Sikkerhedsstyrken er sammensat efter dette formål, der bl.a. omfatter minerydningsopgaver, som det danske ammunitionsrydningshold skal deltage i.

Spørgsmål nr. 11

Er regeringen enig i, at der ikke er grund til at sende dansk militær personel af sted til Afghanistan, når ikke engang USA er indstillet på at risikere egne soldaters liv i eftersøgningen på de sidste rester af Al-Qaida-folk? Der henvises her til en artikel i New York Times den 27. december 2001, hvor det oplyses, at USA i stedet for at sende sine egne 500 marinesoldater – som var i området – ind i Tora Bora-hulerne, har prøvet at

betale lokale afghanske styrker for at lave det arbejde, som de selv fandt for risikabelt.

Svar

USA har gennem hele den militære operation i Afghanistan samarbejdet med lokale styrker. Man har hver for sig påtaget sig forskellige opgaver i forbindelse med bekæmpelsen af Al-Qaida og Taliban.

Beslutningsforslag nr. B 45 vedrører de internationale sikkerhedsstyrke under britisk ledelse, der ikke skal deltage i bekæmpelse af Al-Qaida og Taliban.

Der henvises i øvrigt til besvarelse af spørgsmål 10.